

De minsta i demokratin

□ Demokrati förutsätter allmän yttrandefrihet.

Åsiktsmonopol och tystad opinion är diktatur, antingen den är statligt legaliserad eller utövas av ideologiskt målmedvetna minoriteter exempelvis i massmedia.

Säkert är det bara ett litet fåtal svenskar som vill inskränka opinionsbildningen — även om detta fåtal skaffat sig ett orimligt inflytande just i massmedia.

Ett överväldigande flertal vill att alla medborgare ska ha rätt och möjlighet att säga sin mening och påverka besluten.

Men det finns i vårt land, och i alla länder, en stor folkgrupp som, av naturliga skäl, aldrig kommer till rätta i den allmänna debatten — de små barnen.

Ändå drabbas de i högsta grad av de vuxnas beslut om dem själva och den miljö de måste växa upp i.

Intresset och välviljan för den yngsta generationen har sannerligen inte saknats i vårt land. Men har man inte i debatterna om låt oss säga daghemmen alltför sällan frågat efter barnens egna innersta känslor och behov?

Hur skulle över huvud taget dagens samhälle ha sett ut om också de minsta haft verkligt medbestämmande?

I varje fall är det hoppfullt att det inte bara är i trafikpropagandan man märker ett vaknande intresse för "det gåtfulla folket". De kanske vill påminna oss om bortglömda sanningar i våra alltför vuxna debatter om moders- och fadersroller, familjeliv och fostran. N. G. E.

Svenska hem — rotfästen för indiska barn

— Hur ser min mamma ut? Varför be-
höver hon inte mig?

Frågan kom från en nioårig flicka.

— För ett ögonblick blev jag stum. Vad skulle jag svara? Att någon ung man utnyttjat en flicka och sen lämnat henne i sticket? Skulle jag säga att det kanske var en gift man som tagit chansen med en ung flicka utan att ta det ringaste ansvar för henne?

— Jag talade om för flickan att hennes mammas mamma och pappa kommit med henne till barnhemmet i Bombay och att hennes mamma tyckte mycket om henne men ändå kände att hon inte kunde ta hand om henne så som hon helst ville.

Sådana svåra situationer har dr Raj Anand och hans fru Asha mött, när de i höst besökt ett femtiotal indiska barn som nu fått riktiga hem i olika europeiska länder. De har varit i Schweiz,

Belgien, Holland, Västtyskland, Danmark och Sverige.

Men vid ett samtal under deras veckolånga besök i Stockholm skyndar sig Raj Anand att tillägga: "Vi kan inte vara så naiva att tro att inga problem skall uppstå i adoptivfamiljerna. Men i de allra flesta fall går det bra."

— När man säger att människor i vår tid blivit så själviska, så är det kanske sant. Men när jag besöker dessa hem, ser jag att människor som beslutar sig för det kan bli totalt osjälviska. Det har jag sett i kärleken och tillgivenheten till de indiska adoptivbarnen. Och det har ingenting att göra med om hemmen är välbärgade eller inte.

Raj och Asha Anand kom till Europa på ett i sanning ovanligt sätt. Ett indiskt flygbolag hade erbjudit fri resatur och retur för den som kunde eskortera

Dr Raj Anand, t.h., på besök hos en svensk familj, där två indiska barn funnit riktiga föräldrar.

Svenska hem

tera fem föräldralösa barn till deras nya föräldrar.

Vem som helst kan väl inte åta sig ett så delikat uppdrag. Men för dr Anand var det en del av hans livsuppgift — även om detta speciella erbjudande kom helt oväntat.

Han är docent i pediatrik vid National Medical College i Bombay. Sedan tio år tillbaka är han också konsulterande läkare vid ett barnhem där. Det har plats för ett femtiotal barn. En del av dem har lämnats in av ogifta mödrar, andra är hittebarn. Efterhand söker systrarna på det katolska barnhemmet genom sina kontakter efter familjer i Indien och utomlands, där barnen skall kunna slå rot i en annars ogästvänlig och hård tillvaro.

Efterlängtd chans

Resan till Europa gav Raj Anand och hans fru en efterlängtd chans att ta reda på hur det gått för en del av de barn de sänt hit. Det är en del av ett forskningsprojekt som han och en kollega genomför i syfte att kartlägga 227 adopterade barns utveckling i deras nya miljö. Barnen lever nu i tolv länder.

Hur har de anpassat sig till den övriga familjen? Hur har de tagits emot av sina kamrater i barndaghem och skola? Hur klarar de tonårsproblemen och vuxenblivandet?

Det här är ju frågor som gäller många barn och ungdomar idag. I Sverige finns det barn från bl.a. Etiopien, Korea och Sri Lanka. Bara från Indien har omkring 600 kommit.

Vad menar nu dr Anand rent konkret med att människor som vill kan leva osjälviskt?

— Ett av de adoptivhem jag besökte var en familj med två egna barn, berättar Raj Anand. En dag ville sonen inte äta upp brödkanten och pappan påminde honom om alla barn i Bangladesh — då särskilt aktuellt — som inte ens hade sådana att äta. "Sänd brödkanterna till dem då", svarade pojken. Men när pappan visade sin son några bilder av dessa barn, sade pojken plötsligt: "Varför kan inte vi ha ett sånt barn?"

— Pappan blev tyst men diskuterade saken med sin fru. Två år senare adopterade de ett indiskt barn. Barnen anpassade sig efter sin nya syster, och när jag besökte dem var det hon och den egna dottern som tillsammans hade familjens finaste sovrum. Det var tydligt att föräldrarna dragit in på sin egen komfort för barnens skull.

— I en annan familj, som redan hade två adoptivbarn, fann jag det riktigt att fråga om de tänkt adoptera ännu ett, för jag förstod att de gärna ville. Mamman svarade då: "Det skulle vara för själviskt av oss att ta ett tredje. Det finns så många som önskar sig barn. Skulle vi ta ett till skulle det vara ett handikappat, så att någon annan familj kan få ett friskt barn."

Är det ofta handikappade barn adopteras?

— Ja, även mentalt utvecklingsstörda barn.

Men kommer det inte en tid, när barnen vill söka sig tillbaka till sina egna rötter, lära känna sina biologiska föräldrar — som den nioåriga flickan?

— Jo. I vissa fall har ungdomar t o m rest tillbaka för att försöka finna den plats där de föddes eller lämnades av sin mamma. Men när de gör det och finner att många barn där inte ens har någonstans att bo, återvänder de till sina adoptivföräldrar med stor tacksamhet.

— En liten flicka, vars verkliga mamma hade dött, utbrast när detta blev klart för henne: "Jag är så lycklig för att jag har två mammor. En som kan be för mig i himlen och en som tar hand om mig här på jorden."

Vad är alternativet?

— Men den verkliga frågan är ju: Vad finns det för alternativ till att oroa sig för hur det skall gå i framtiden för dessa barn? Inte kan det väl vara att behålla dem på institutioner, där deras personlighetsutveckling hämmas!

När man följer med Raj och Asha Anand på deras hembesök är det också påfallande hur glada och fria de indiska barn är som man får möta. De ser ut att ha blivit ett med sin familj, med gruppen på dagis eller skolklassen. En lärare hävdade att mobbning eller annan särbehandling av kamraterna på grund av olikheten i hudfärg var sällsynt.

Men så utses också adoptivfamiljerna med stor omsorg. Barnhemmet St Joseph, som Anand är knuten till, försöker alltid att finna familjer där tron är en levande realitet.

— Som barnspecialist, säger Anand, har jag erfarit att barn som vuxit upp i en atmosfär där det funnits en levande tro har lättare att möta livet. En erfarenhet med min egen son har stärkt min uppfattning. En dag sade jag till honom: "Om något skulle hända mig, till vem skulle du då gå med alla dina frågor?" "Jag skulle fråga Gud", svarade han. Då förstod jag att det varit den bästa investering i hans framtid vi kunnat göra: att försöka leva ut vår tro hemma.

Varför detta engagemang?

Hur kom Raj Anand in på sitt nuvarande engagemang? Hans utförliga svar röjer att det vuxit fram ur avgörande personliga erfarenheter.

— Redan som pojke drömde jag om att få göra någonting för mitt land. Men när jag blivit färdig läkare, tänkte jag inte mer på mina tidigare föresatser. Nu var jag dr Anand och jag skulle bli den bästa läkaren på sjukhuset. Jag skulle bli nationellt känd som en man på väg uppåt inom mitt fack. Indien hade jag glömt bort.

Men för sju år sen började nya tankar växa fram, säger han. Han kom i kontakt med idéerna om "moralisk upprustning". Det skedde på en konferens i Panchgani, i närheten av Bombay. Där började han på nytt få lands behov i blickpunkten och relatera dem till vad han själv levde för. Det var framför allt relationen till en annan människa som blivit viktigare än allt annat.

— Det var förhållandet till min på National Medical College. Vi hade många kontroverser. Han försökte få mig sparkad från sjukhuset, och jag gjorde allt för att hämnas på honom. Han var alltid i mina tankar, om jag så höll på med behandlingen av en patient eller t o m satt på någon bio i stan.

— All min skaparkraft rann bort i motsättningarna till honom. Jag insåg att jag måste göra något åt det, även om det skulle kosta mig mycken stolthet. Det var inte lätt. Men jag har upptäckt att när man uppriktigt vill ändra sig, så finns det en kraft från någonstans som hjälper en.

— När jag tog steget och försonade mig med min professor, återvände selen till vår avdelning. Alla kände det. Och jag själv blev fri att ägna mig åt andra frågor.

Livsuppgift

— Sen måste jag också erkänna för mig själv att på grund av min ambition hade jag ofta blivit irriterad, när det kom för många barn till min klinik. Jag förstod att jag inte kunde isolera mig från de miljöer där dessa allvarligt undernärda barn växte upp. Så jag fattade ett viktigt beslut — att behandla varje barn som kom i min vård som mitt eget. Det ledde till att mitt engagemang för alla människor i slumområdena växte.

— Jag började fundera över vilken min egentliga livsuppgift var. En morgon när jag i stillhet skrev ner mina

Frankrike reformerar:

Moralisk fostran i skolorna

□ En ny skolreform börjar tillämpas i Frankrike under läsåret 1977—78, och undervisningsministern René Haby har nyligen utfärdat rekommendationer för lågstadiet (6—8-åringar). I förordet till dessa rekommendationer säger han:

”Moralisk och medborgerlig fostran är inte en aktivitet bland alla andra. Denna fostran är det väsentliga i hela undervisningsprocessen. Utan denna komponent kan man inte tala om fostran. Redan från första stadiet behöver barnen lära sig att inte göra någon åtskillnad mellan frihet och lojalitet mot andra, mellan spontanitet och respekt för regler, mellan uppriktighet och artighet.

Att lägga mera tonvikt på individuell undervisning, större frihet i ämnesvalet, större variation i metoderna och mera ämnesintegration, allt detta förutsätter att läraren inom klassen skapar en känsla av trygghet och öppenhet så att elever får möjlighet att utvecklas som individer, till självdisciplin och mognad.”

Som en av de aktiviteter som skall utveckla individens medvetenhet är moralisk och medborgerlig fostran så betydelsefull att den förtjänar en särskild kommentar.

Under denna rubrik skriver den franske undervisningsministern bl a:

► tankar kom det mycket klart till mig: ”Genom Indiens byar kommer du att lära känna de breda folklagren i det här landet. Genom de föräldralösa barn som blir adopterade kommer du att lära känna människor i många länder inifrån.” Jag skrev upp tanken ord för ord och tillade för mig själv: Ja, det är min kallelse.

Dr Anand är nu sysselsatt med ett projekt som skall förbättra hälso- och sjukvården i indiska byar. Och engagemanget för adoptivbarnen har fört honom och hans fru till Stockholm. De är brobyggare mellan Indien och Sverige. På samma sätt som de många barnen från deras land, nu i olika hem i Sverige, är brobyggare mellan vår oas och en värld i nöd och fattigdom långt utanför vår fattningsförmåga. Det kunde man märka när man följde Raj och Asha Anand åt under deras sverigebesök. ■

Intervju: Finn Harald Wetterfors

”Målen är långsiktiga. Skolan skall syfta till att utveckla de olika sidorna av barnets personlighet som bidrar till att skapa ramarna och resurserna för det moraliska livet hos den människa och medborgare som barnet är ämnat att bli.”

Det gäller särskilt:

— förmåga till en moralisk bedömning av situationer och beteendemönster, hos andra och hos en själv (att bli medveten om moraliska värderingar)

— förmåga att reflektera över motiven för och följderna av sina handlingar (träning i frihet, ansvar, behärskning av känslolimpulser)

— förmåga att mobilisera tillräckliga resurser för att kunna övervinna svårigheter och motstånd som står i vägen för fattandet och genomförandet av beslut (utvecklandet av vilja, uthållighet, mod och ansträngning).

Här gäller det dels vårt uppträdande mot andra, dels mot oss själva:

— mot andra människor: att acceptera medmänniskan som hon är, att kunna lyssna och försöka förstå och respektera henne, och att göra detta inte bara på ett passivt sätt (att stå ut med, att inte sära henne), utan också positivt (olika former av artighet, känsla för rättvisa, lojalitet och öppenhet, kamratskap, vänskap och kärlek)

— mot en själv (som person och medlem av en grupp): att hitta sin plats och ge sitt bidrag, utan hämmande blyghet och utan aggressivitet.

Att nå målen

Det är i vardagslivets aktiviteter och i barnets egen erfarenhet som den moraliska och medborgerliga fostran måste ha sina rötter.

Livsstilen i klassen och den atmosfär som råder mellan eleverna och mellan lärare och elever måste skapa ett verkligt förtroende för att motverka tendensen hos vissa elever att sluta sig inom sig själva, sätta upp en barriär av blyghet eller att tvärtom reagera med opposition och aggressivitet.

Alla aktiviteter inom skolans program bidrar till elevernas moraliska och medborgerliga fostran. Det är viktigt att avsätta särskild tid åt just den moraliska sidan av vissa situationer och handlingar, hämtade från livet i skolan, barnens miljö eller aktuella händelser.

Under dessa samtal måste läraren avhålla sig från alla kommentarer, antydningar eller uttalanden som innebär ett ställningstagande för vissa handlingar eller ett fullständigt fördömande av vissa uppfattningar som skulle kunna sära ett barn utifrån dess personliga egenheter eller familjebakgrund (ur social, ras-, religiös eller filosofisk synpunkt). Läraren får aldrig bortse från det faktum att på detta undervisningsområde mer än på något annat delar skolan sina moraliska och lagliga förpliktelser med familjen.

Slutligen gäller det att gå till väga på ett sådant sätt att samlivet i klassen inte motverkar utan tvärtom stärker de slutsatser man kommit till under dessa samtal så att barnen hjälps att fullfölja de beslut man har fattat.

Lärares reaktion

De nya riktlinjerna för moralisk och medborgerlig fostran i det franska skolsystemet presenterades för deltagarna i sommarens undervisningskonferens i Caux av skolinspektören i departementet Nantes, Philippe Lobstein.

De franska konferensdeltagarna uttalade i en kommentar till de nya riktlinjerna att dessa i en ny form ger uttryck åt den anda av okonfessionell statlig undervisning som besjälade de män som för hundra år sedan lade grunden till den franska folkskolan.

I den aktuella situationen i skolan och samhället, som lider av inre splittring, gläder vi oss åt att den moraliska och medborgerliga fostran åter satts i främsta rummet i den nya undervisningsreformen, alltifrån förskolan till universitetsstadiet.

Vi som tagit ansvar för denna undervisningskonferens förpliktat oss att var och en på sin ort arbeta i de nya direktivens anda för individens och medborgarens fostran, säger konferensdeltagarna.

Inom alla områden av undervisningen har vi hoppningivande erfarenheter av att en förändrad inställning hos lärare och elever resulterar i ökad ärlighet och kärlek. Vi har beslutat att inte beröva våra barn det arv av moraliska värden — ärlighet, renhet, osjälviskhet och kärlek — som berikar våra liv och ger en djupare mening åt vår kallelse som människor och lärare. ■

Sågverksarbetaren Theodor Nilsson.

□ Det är populärt just nu att forska efter sitt ursprung. I USA blev en bok kallad "Rötter" en bestseller för ett par år sedan och har därefter givits som TV-serie med tittar-rekord. Boken är skriven av en svart amerikan, Alex Haley, som försökt följa sin egen härkomst tillbaka till rötterna i Afrika. Många av hans sort gör nu detsamma. Och runt om i världen hävdar olika folkgrupper, särskilt minoriteterna, värdet av sina gamla traditioner. I en kaotisk tid ökar behovet av att lära av det förflutna för att förstå nuet och forma framtiden.

Under denna sommars konferens i Caux berättade en ung svensk sjuksköterska, Kristina Nelson, sin morfars historia tillsammans med sin syster Monica. I publiken, som uppgick till flera hundra personer, befann sig många medlemmar av deras familj, bl.a. deras mor Vera.

— Den kvällen kändes som höjdpunkten i mitt liv, säger Vera Nelson efteråt. Jag tyckte att min fars och mitt eget liv kunde användas till hjälp för andra. Det gamla och det nya hörde ihop. Mina föräldrars radikala kristendom lever vidare i nya generationer.

— Den kvällen fick jag också många nya vänner. Efter mina döttrars berättelse kom folk ur publiken, särskilt människor från olika u-länder, fram till oss och ville prata. De hade känt igen sig i vår historia. Då upplevde jag samhörighet med hela världen.

— Det är underligt att Gud kan använda både det käraste och det svåraste i ens liv. Trots att jag älskade mitt hem skämdes jag länge för min fattiga bakgrund. Dessutom kallades vi syskon "Frälsar-Nilssons ungar". Öknamn gör ont i barn. Vi hade grannar

Vad betyder i går för i dag och i morgon?

som också hette Nilsson, där fadern drack och kallades "Svärjar-Nilsson". Jag tyckte det lät något hyggigare och hade ibland föredragit att tillhöra den kullen. Till historien hör att Frälsar-Nilsson så småningom vann Svärjar-Nilsson till ett nytt liv.

— Klasskänslor sitter djupt. Längre förde jag klasskampen i mitt eget äktenskap. Jag tackar Gud att han ledde mig till Caux för många år sedan och visade mig att man kan bli fri från bitterhet och att vi alla behövs i världen. Men framförallt fann jag i Caux mina föräldrars kämpande tro, och det var som att komma hem.

Ny Värld återger här ett sammandrag av Kristina Nelsons historia om sin morfar.

Ett barnbarn berättar . . .

Jag kände aldrig min morfar, Theodor Nilsson. Han dog långt innan jag föddes. Men han är en mycket viktig person för mig. Hans personlighet och de värderingar han byggde sitt liv på fick verkningar framåt i tiden till barn, barnbarn och barnbarnsbarn och har gjort våra liv rikare. I vanlig mening var han långt ifrån rik. Han var sågverksarbetare i Västernorrland under senare delen av 1800-talet, alltså under Sundsvallsstrejkens tid. Han fick arbeta hårt hela sitt liv. Ja, hans arbetsliv började faktiskt vid fem års ålder, när han såldes på auktion i sockenstugan.

Han var född 1864 och vid den tiden var det vanligt i hans trakt att föräldralösa och övergivna barn auktionrades bort till lägstbjudande. Den bonde som ropade in ett sånt barn gav det ett hem och använde det som arbetskraft.

Theodors far hade också varit en rik

bonde men han drack och vanskötte egendomen. Till sist brann gården ner och försäkringsbolaget förklarade orsaken vara ren försumlighet.

Theodors tidigaste minne var att den gången bli buren av sin mor genom rök och eld. Hon dog det året, nedbruten av det hon upplevt. Ingen försäkring betalades ut och familjen var nu utfattig. Fadern och barnen flyttade in hos en änka. Men en dag lämnade fadern huset och kom aldrig tillbaka.

Min morfar, minsta barnet, var fem år när detta hände och det var då han bjöds ut på auktion. Han blev skild från sina syskon och inköpt av en hårdhudad bonde som visste hur man gör ett barn nyttigt från första stunden. En sak Theodor sattes att göra var att hugga ved. Hela livet hade han ett ärr i foten efter ett hugg av yxan, som var tung för hans små händer. Men det värsta jobb han visste var att hämta hästen som brukade slita sig och jaga honom.

Upp till 18 år var hans liv fyllt av bittra erfarenheter. Hade han fått sätta så, hade säkert våra liv idag sett annorlunda ut än de gör. Men vid den tidpunkten kom han i kontakt med en andlig väckelse som svepte över Norrland. Den gav honom en tro som smälte ned hans bittra syn på livet och visade honom ett mål att leva för. Han gav Gud ett allvarligt löfte då, som för honom var lika bindande som ett skrivet kontrakt, att ingenting annat än Guds vilja skulle styra hans liv.

Jag är stolt över morfar och det sätt han höll sitt löfte. Det präglade allt han gjorde och alla hans förhållanden till människor. Han förmedlade en tro till sina tolv barn och lärde dem att samarbeta och ha omsorg om varann.

Mormor var hans andra fru. Hon var en okuvlig människa och just det stöd han behövde. Han var änklings med sju barn när hon gifte sig med honom. Det behövdes mod för att ta sig an en sån familj. Och så fick de fem barn själva.

Sju barn sov i köket

Sett med våra ögon var hemmet hopplöst trångbott. Min mor har berättat om en period när sju av barnen sov i köket. Det fanns bara kök och kammare, men det var noga med renligheten och barnen fick lära sig hålla ordning. Trots allt är min mors minne av barndomshemmet en trygg och lycklig atmosfär där man också var mån om skönheten. De hemvävda textilerna hade alla en röd grundton på vintern men byttes ut till en omgång gröna på sommarn. Fönsterbräderna var fyllda av blommor.

► Bibeln var en av de få böckerna i huset. Morfar läste högt i den varje dag för familjen, och berättelserna blev en del av deras verklighet. Alla i familjen älskade musik. De hade en orgel, en gitarr och en cитtra, och barnen lärde sig sjunga i stämmor och fick följa med morfar när han talade på bönemöten.

Plankbärarnas talesman

Fastän hans jobb vid sågverket var hårt hade han krafter och tid över för folk som behövde hjälp. Han blev talesman för sina kamrater, plankbärarna. De ville ha löneförhöjning men chesanej. Då tog Theodor mod till sig, upp till chefen och sa: "Kom med mig och bär en plank!" Det gjorde han, eller rättare, försökte han göra. Efter den erfarenheten gick han med på löneförhöjning.

● Många kom hem till Theodor på kvällarna för att få tala om sina problem. Ofta åkte han spark och på sommarn gick han eller t o m seglade för att besöka folk ute i bygden. Hans avsikt var alltid att hjälpa andra till en tro som kunde tillfredsställa dem. Han tänkte särskilt på de många män som på den tiden förstörde sitt familjeliv genom spriten.

En av de största upplevelserna min mor har hemifrån var föräldrarnas iver att finna ut Guds vilja i varje situation. Som den gången morfar fick erbjudande att avancera till förman på sågen, vilket skulle betyda ett välkommet tillskott i kassan. Men han skulle få mindre tid att hjälpa människor och han trodde också att det skulle bli svårare, om han inte var en arbetare som alla de andra. Familjen bad tillsammans om klarhet, och övertygelsen kom att han inte skulle bli förman. Det var ett svårt beslut men han ångrade sig aldrig.

Fastän morfar aldrig reste långt i sitt liv hade han en vision som räckte långt utöver sågverket och bygden. I Norrland vid den här tiden började man höra en del om Afrika. Missionärerna skickade hem sina berättelser om hur de trängde allt djupare in i den stora kontinenten. Theodor fick en tanke som han inte kunde släppa. Han skulle se till att en missionär kunde sändas till Afrika. Men hur skulle han få pengar till det?

Han beslöt att skriva en berättelse om sitt liv och dela med sig av sin erfarenhet. 1891 var den färdigskrivna och han gav ut den på eget förlag med titeln "Den lille Theodor som blef hemlös". I förordet bad han läsaren tänka på, "att det är en alldeles olärd arbetare, som uppträder såsom författare till denna lilla bok".

Boken sålde han från dörr till dörr

— inte utan motstånd — och han fick lärare och präster intresserade av att sprida den.

Hans initiativ tände andra och till sist blev det möjligt för dem att skicka ut en ung evangelist till Afrika och stödja honom där.

Hårt slag

Det var ett hårt slag för familjen när morfar blev förlamad av en hjärnblödning. Han låg hjälplös under ett halvår och mormor skötte honom. Innan han dog sa han till henne: "En gång ska du tala om för barnen att ingen av dem kom till liv oansvarigt eller av en tillfällighet, utan var och en med bön och ledning."

Min mors djupaste önskan har varit att ge oss barn den värme, tro och trygghet, som fanns i hennes eget hem. I detta är mamma och pappa helt överens. Vi är ärliga mot dem därför att de är ärliga mot oss. Tillsammans kan vi ta upp de problem som alltid uppstår i en familj. Vi har funnit att ett sånt livssätt fungerar, inte bara i vårt hem utan i världen. Vi har valt att leva på det sättet — och det var det som våra morföräldrar var pionjärer för. Men vi måste själva besluta på nytt för framtida generationers skull. ■

Kristina Nelson

□ Att få barn är nog en av de mest omvälvande händelserna i ens liv. Vårt barn är ju inte mer märkvärdigt än alla andra barn, som har fötts, och ändå är det ju det märkvärdigaste barnet just för oss.

● Hela ens liv ändras från den ena stunden till den andra. Två människor, som har varit vana att bestämma själva över sin tid och sitt program, får sitt liv bestämt av omsorgen om en tredje, är nyttigt.

Själva födelsen är nog en av livets största gåvor att få vara med om. Smärtan, arbetet, den gemensamma upplevelsen att vara två om det hela, och ändå är det helt bortom ens kontroll. Man är ett litet redskap i en skapelseprocess, som egentligen inte har med en själv att göra.

Fingrar, tår och öron skall räknas, och med tacksamhet ser man att det är rätt antal. Det är ingen självklarhet. Livet är fullt av underverk.

Barn skriker, det vet ju alla. Och man skall lära sig att skilja på de olika sätten att skrika. Där är det sömniga skriket, som i bästa fall skall avta med vaggning och hyssjande och där är skriket, som talar om att barnet har tråkigt och vill sitta upp och ha säll-

skap. Och där är det gällaste av dem alla, det som talar om att barnet är hungrigt, och som inte avtar på något annat sätt än att han får mat.

Och vårt barn får mat, alltid så mycket han behöver. Och vi kan efteråt känna tillfredsställelsen av att ha en nöjd liten pojke, som skrattar åt oss.

Ibland går det som en kniv genom hjärtat, när jag tänker på, hur det skulle kännas att inte ha något att ge honom, att se honom svälta. Ändå är det det som miljoner mödrar upplever i världen just nu, just i det ögonblicket som vår pojke är nöjd och glad.

En ny världsordning, ekonomisk naturligtvis, men också mänsklig behövs. Och kanske den börjar, när vi känner för rättvisekraven och inte bara tänker med intellektet.

Även här behöver mycket förändras för att vi skall få ett barnvänligare samhälle. Man blir ju bland annat mer medveten om miljöförstöringen, när

man tänker på att ens barn är ute bland avgaser och buller, och vilken inverkan det kan ha på dem för framtiden.

Men mitt i det och i daghemsdebatten, så är det mycket att vara tacksam över. Och borde inte det leda till en beslutsamhet att inte ge oss förrän varje barn kan få en start i livet med allt vad det behöver och en jämlik chans att utvecklas efter sina förutsättningar? Egentligen är det ju så lite som behövs och belöningen blir så stor.

Det är en grym värld för många barn att födas in i, och ändå representerar varje barn ett nytt hopp om något bättre. En ny oförstörd människa, som naken och hjälplös kommer hit till oss i den här världen och är totalt beroende av vår omsorg och kärlek. Hur tänker vi om, och vad är vi beredda att offra för att alla barn skall få den starten som vårt barn får? ■

Ann-Kristin Särnbrink

Respekt för barnen

□ Det franska författarparet Jean-Jacques och Marie-Lise Odier har i *Tribune de Caux* samlat egna och andras erfarenheter med barn. Vi saxar:

Barnens själsliv är inte detsamma som de vuxnas. Ibland krävs det mycket ödmjukhet för att vi skall respektera de tankar som kommer till dem i tystnaden, särskilt när de inte passar in i våra invanda spår.

Vi lärde oss mycket av någonting som hände när vår äldste pojke var fem år. Hans lillebror som var tre månader skrek varenda kväll från klockan sex och framåt. Trots alla våra försök var det omöjligt att få honom att lugna ner sig och somna.

Femåringen föreslog att vi skulle vara tysta tillsammans för att fråga Gud om han hade något att säga oss om detta problem. Inspirationen lät inte vänta på sig, i varje fall inte när det gällde vår pojke. Hans tanke var att sjunga en vaggång, som han just lärt sig, för sin lillebror.

"Och vad har ni tänkt?" frågade han oss. Sanningen att säga, kokade vi bara ihop några allmänna fraser för att dölja vår förlägenhet. Men vi ville inte göra honom besviken så vi gick med honom till lillebror.

Trots våra tvivel satte vi igång med att sjunga. Effekten var omedelbar. Vi stod där med skammen. Lillpojken tystnade och somnade nästan omedelbart. Under de följande dagarna var det likadant. Inom mindre än en vecka var det slut på skrikandet som satt hela familjens nerver i dallring.

Det behöver väl inte sägas att vår äldste pojke var stolt och att vårt högmod fått sig en törn.

En av våra vänner, en engelsk lärare, berättar:

En elev, Betty, kom en dag och sa att hon inte fått någon mat därför att hennes far gjort av med hela lönen på krogen.

Vi var tysta en stund tillsammans för att se om Gud kunde ge oss några idéer om vad man kunde göra. Jag skrev: "Kanske hennes pappa känner sig ensam och dricker för att trösta sig." Betty's tanke var att be mig om en hemläxa i matematik. Min omedelbara reaktion var att den tanken hade väl

ingenting med saken att göra. Jag kände mig besviken, men detta till trots gav jag henne en hemläxa.

Nästa dag kom Betty glädjestrålade till skolan och meddelade: "Pappa har hjälpt mig med läxan och fick inte tid att gå till krogen. Kan jag få en ny hemläxa?" Gradvis slutade hennes far att dricka och freden återvände till det hemmet. ■

Läsarna tycker...

Jag läste just artikeln "Miljö och moral" ... Och spontant vill jag tacka för den. Den är skriven på ett sånt språk att jag kan ta den direkt till alla olika grupper jag undervisar och som vrider sig för ett "fromt" och gammalmodigt språk. Och innehållet är just jag så ofta önskar de kunde få ...

Lärare

Har återigen läst Ny Värld och fäste mej ... vid artikeln "Miljö och moral" ... ralisk upprustning erbjuder ingen NÅD, ingen FRÄLSNING, ingen FÖRLÅTELSE ... Tillbaka till bekännelsen annars är det ju en villolära alltihop, eller vad menar ni?

Mamma

ACEROLA^{PLUS} NATURLIGT* C-VITAMIN!

* Acerola Plus är mycket goda C-vitamintabletter i tuggform. De framställs av extrakt från acerola körsbär (som är mer än 20 ggr rikare på C-vitamin än apelsiner), nypon, svarta vinbär och grön paprika.

En tablett innehåller 100 mg C-vitamin och säljs i burkar om 50, 100 och 250 st.

Finns även i styrka om 300 och 500 mg C-vitamin per tablett, samt i sötat pulver 1000 mg C-vitamin per msk. och i osötat pulver 2000 mg C-vitamin per tesked.

Säljs i hälsokostaffärer.

GRATIS Skicka kupongen till oss och vi ger dig ett par Acerola Plus och dina portoutlägg tillbaka. Vi vågar påstå att Acerola Plus är den godaste C-vitamintablett du smakat. Naturprodukter AB, Box 94, 701 02 Örebro.

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ Postadress _____

Ska det braka ihop?

□ Nu är det kris. Sverige håller på att braka ihop alldeles. Vi kan inte sälja våra produkter. Reallönerna går ner. Vår levnadsstandard har sjunkit för första gången sedan andra världskriget. Det verkar hopplöst. Vad kan vi göra för att få igång karusellen igen?

Vi har i Sverige vant oss vid att se kriser som något negativt och farligt, som till varje pris ska undvikas och slätas över. Vid en lågkonjunktur gäller det att så snabbt som möjligt komma på benen igen.

Men den kris vi befinner oss i just i stora delar av västvärlden är kanske inte någon vanlig konjunktursvackna som snart kommer att gå över, så att produktionens hjul kan snurra snabbare igen. Den nuvarande krisen är ett symptom på en utveckling som har kommit in i en återvändsgränd. Vad vi behöver göra är att istället för att försöka hacka hål i muren framför oss, se oss om och ta reda på om vi är på rätt gata.

Det finns en parallell mellan ett folk och individen som är värd att ta fram i det här sammanhanget. Jag har ofta befunnit mig i krissituationer, då jag har känt att jag behövt finna en ny inriktning, en ny livsstil. När allt varit frid och fröjd har jag inte reflekterat så mycket över vad som kunnat göras anorlunda och vad som behövt förändras inom mig. Men det är när något gått på tok, tex i relationerna till andra människor, som jag har tvingats se över mina mörkaste skrymslen och vrår för att se om det funnits något där som hindrat mig eller till och med förlamat mig.

Faktiskt är det så att när jag har befunnit mig i största nöd, så har jag också känt det största behovet av någonting nytt och friskt, behovet av en kraft utanför mig själv att ge mig ny vägledning. Det är denna skapande kraft, som jag ser bevis på överallt i tillvaron, som jag kallar Gud. Och det är genom mina personliga nödsituationer som jag

funnit ett djupt beroende av Honom och av Hans dagliga vägledning, som även när ingen uppenbar kris föreligger ger livet en ny dimension.

Är det på samma sätt med vårt folk? Behöver vi befinna oss i nöd för att på allvar söka efter vår uppgift? Behöver vi som folk lära oss känna tacksamhet för allt vi har blivit givna genom århundraden och det sätt vi har blivit skonade från krig, och acceptera att vi har en uppgift som folk, långt utöver vad vi än kan åstadkomma inom våra gränser? Låt oss använda den nuvarande krisen till att ställa tillräckligt många frågetecken angående det sätt vi har levt, vår materialism, som inneburit att vi satt saker före människor, karriärer före hem, och status före livskvalitet.

Den livsstil, som vi varit med om att exportera till länder som nu ser upp till oss för att hitta en väg ut ur fattigdomen, rymmer inom sig ett människoförakt och en materiell glupskhet som kommer att förinta dem vi vill hjälpa. Om vi inte ändrar oss. Den kraft, som en gång skapade vår jord, och som alljämt är i ständig verksamhet, har alla de svar vi söker, om vi bara ställer de rätta frågorna. Det vill jag vara med om.

Lars Rengfelt

Båt
PONTUS

BÅTPLANER?

Rådfråga

Båt-PONTUS

Göteborgs

Frihamn

Tel. 031-510704

Orkan i Sudan

Utgivarkorsband

□ Sudan är Afrikas till yttinnehållet största land. Majoriteten, som bor i norr, är muslimsk. Men i söder finns en stark minoritet av kristna och andra befolkningsgrupper. Under kolonialkrigen mot engelsmännen under 1800-talet spelade El Mahdi en framträdande roll, och hans efterföljare intar fortfarande en viktig position både i det politiska och religiösa livet i Sudan.

Ny Värld hade i nr 2, 1977 en artikel om "Mannen bakom den nya sexårsplanen i Sudan". Vårt engelska systemorgan *New World News* har nu kommit med en ny rapport från Jim Baynard-Smith om försoning i Sudan. Vi saxar:

De läsare som kommer ihåg min tidigare artikel om förhållandena i Sudan kommer att glädja sig över att försoningens vind nu håller på att bli en orkan. Det är inte bara slut på inbördeskriget mellan norr och söder. Men nu har dessutom den utdragna konflikten mellan president Nimeiry och den opposition som leds av förre premiärminister Sadik El Mahdi bilagts i samma försonliga anda.

En av dem som står bakom försoningen är El Mahdis farbror Sayed Ahmed El Mahdi, tidigare inrikesminister. Sadik levde i landsflykt i Storbritannien under fem år. Han var dödsdömd i sin frånvaro för medverkan i ett kuppöversök för ett år sedan som kostade ett tusental människoliv. När jag besökte Khartoum tidigare i år såg jag med egna ögon den fruktansvärda förödelsen efter gatustriderna. Alla mina sagesmän var eniga om att utan ett underverk var någon som helst försoning otänkbar.

Den 12 juli sammanträdde presidenten i hemlighet med Sadik. De förhandlade i två dagar mellan fyra ögon i Port Sudan vid Röda havet. Ett flygplan hade hämtat Sadik från Europa och presidenten hade gett honom fri lejd. De utarbetade en överenskommelse om bl a amnesti, och Sadik åtog sig att påverka tusentals anhängare som flytt till Europa och Mellersta östern att återvända för att ta itu med upp-

Sudanska ledare försonas

□ Sudans f d premiärminister Sadik Mahdi kom tillbaka till Sudan på tisdagskvällen efter tre år i landsflykt. Han välkomnades av president Gaafar Nimeiri, som utfärdat amnesti åt 200 oppositionspolitiker. Sadik var dömd till döden i sin frånvaro för delaktighet i ett påstått kuppöversök. Nimeiri träffade Sadik i juli. De beslöt att "förbise sina motsättningar och förernas i ansträngningarna att bygga upp ett fosterland".

Dagens Nyheter
29 sept. 1977

giften att läka krigets sår och återuppbygga landet.

I ett uttalande för den engelska tidningen *Guardian* erkände Sadik att "båda sidorna gjort misstag. Men nu vill vi att förhållandena skall normaliseras så att nationen kan enas i materiell och moralisk återuppbyggnad".

Efter att ha gett 200 politiska fångar fria förklarade presidenten: "Jag vill inte betrakta dagens situation genom det förgångnas glasögon. Inte heller vill jag stänga dörren till vårt land för medborgare som ångrar sig."

Några dagar innan presidenten avslöjade att mötet i Port Sudan ägt rum inbjöds han av Ahmed El Mahdi att delta i en religiös ceremoni vid Mahdis grav i Omdurman. Vid detta tillfälle uttryckte El Mahdi — som två gånger suttit fängslad — sin uppskattning av presidenten och uppmanade folket att stödja honom. ■

Ännu ett fredspris till Nordirland

□ Världsmetodistiska rådets fredspris för 1977 tilldelades nyligen Sadie Patterson i Nordirland. Hon presenterades på BBC av Gerald Priestland som en "fredskämpe av gamla stammen". Ny Värld utvalde hon till fredspris för 1977 och sambandet med kvinnornas fredsörelse där i nr 11 1976.

Några timmar efter det att Sadie Patterson fått meddelandet om fredspriset fick hon veta att en nära släkting — en ung man — blivit mördad av IRA.

I en pressintervju sade hon: "Jag kommer att fortsätta den rättfärdiga kampen. Det var ett fruktansvärt slag att höra om min släktings död så snart efter det jag fått meddelandet om priset.

Det som håller mig igång är att allt fler kvinnor — både katoliker och protestanter — säger till sina män att det är bättre att försöka komma till tals runt ett bord än att stå vid en grav och gråta. Det blir inte fred därför att man är katolik eller protestant, utan därför att man är kristen. Varken politiker eller armén kommer att åstadkomma den. Men det ... mer att ske genom personlig kontakt människa till människa."

Prismotiveringen säger att hon "slagit sig ner med våldsmännen och fått dem att avstå från att bomba och skjuta". ■

NY VÄRLD 1978

Prenumerera nu på Ny Värld som 1978 utkommer med 11 nummer. Pris 35.— sv. kr. — 30 fmk. Svenskt postgiro 70 98 70 - 0 (Idé och Kultur, Sveavägen 34, 111 34 Stockholm), som kan användas i alla nordiska länder. I Finland även finskt postgiro 11 20 95 - 0 (Ny Värld, Helsingfors).

Postgiroblankett bifogas detta nummer.

Ny Värld, organ för Stiftelsen för Moralisk upprustning, utkommer med 11 nummer per år. Utgivare: Idé och Kultur, Sveavägen 34, 6 tr, 111 34 Stockholm. Tel. 08/10 34 56. Prenumerationspris per kalenderår: Sverige kr 35:—, postgiro 70 98 70 - 0 (Idé och Kultur), Finland mk 30:—, postgiro 11 20 95 - 0 (Ny Värld), Helsingfors. Lösnummerpris: kr 2: 50 eller mk 2:—. Ansvarig utgivare: Lennart Sjögren. I redaktionen: Nils Gösta Ekman, Ingeborg Ekman, Bror Jonzon, Ann-Kristin Särnbrink, Finn Harald Wetterfors, Gunnar Wieselgren. ISSN 0347-2272